

Nr 308.

Av herrar **Jönsson** i Rosshol och **Hedlund** i Rådomb, om utredning av frågan om full ersättning till kringliggande bygd för skador i anledning av vattenkraftsanläggningar och vattenregleringar m. m.

Skada, som vållas till följd av dämning eller vattenreglering, skall enligt vattenlagen ersättas. Härmed torde avses skada som drabbar individuellt. Någon ersättning till bygden för de förluster denna kan vållas torde icke kunna utdömas. Sådan skada förekommer emellertid. Om en betydande del av fastigheterna inom en kommun bli skadade, så att de lämna en väsentligt mindre avkastning, inverkar detta i viss mån på utkomstmöjligheterna inom kommunen, något som i sin tur kan medföra en minskning av befolkningen och ett sänkt skatteunderlag. Här är det bygden som sådan som bör kompenseras. För dessa skador kan under vissa förutsättningar gottgörelse erhållas från s. k. regleringsavgiftsmedel.

De belopp, som inflyta i regleringsavgifter, äro emellertid tämligen små, och någon nämnvärd gottgörelse till de skadelidande bygderna som sådana torde icke ha utgått.

I en i justitiedepartementet år 1942 upprättad promemoria behandlas denna fråga, och det föreslås där dels en höjning av regleringsavgifterna och dels att vid deras bestämmande först och främst skall tagas hänsyn till bygdens behov. Vederbörande departementschef fann sig emellertid icke kunna i något av dessa två avseenden biträda förslaget i promemorian och motiverade detta med att det finge anses vara angeläget från allmän synpunkt att icke försvåra ett tillvaratagande av vattenkraft.

Uppenbarligen är det av vikt att den elektriska kraften göres så billig som möjligt, men det kan icke vara riktigt, att en bygd, som lider skada av vattenregleringsåtgärder, skall sakna möjlighet till full gottgörelse av den anledningen att kraften blir billigare om sådan icke lämnas.

Innehavare av andelar i strömfall bruka vid försäljning ofta tillerkännas en viss frikraft och äga, om de tvångsvis nödgas avstå från sin falldel, i regel rätt till ersättning i form av kraft. Nästan lika viktigt för en vattenkraftsanläggning som själva fallet är emellertid rätten att få förfoga över mark för dämmningsändamål m. m. Härför skall emellertid ersättningen enligt vattenlagen utgivas i pengar. Ur flera synpunkter skulle det vara fördelaktigt om ersättningen kunde på något lämpligt sätt förenas med fastigheten. Man har föreslagit en penningränta som skulle utbetalas till fastighetsägare. Bättre vore emellertid om fastigheten kunde tillförsäkras viss frikraft. Det är klart, att den formen av gottgörelse är användbar

endast där skadorna äro någorlunda betydande och ersättningen alltså icke är alltför ringa.

Under återopande av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om allsidig utredning av dels frågan om full ersättning till den kringliggande bygden för skador i anledning av vattenkraftsanläggningar och vattenregleringar och dels frågan om lämpligheten att i vissa fall lämna gottgörelse i form av kraft för dämningsskador.

Stockholm den 23 januari 1947.

Nils Jönsson
i Rosshol.

Gunnar Hedlund.
